

บทความวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช* Lifelong Learning Characteristics of Nursing Students Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University

ขจี พงศธรวิบูลย์ (Khachee Pongsathonviboon)**

จรียา ชื่นศิริมงคล (Jariya Chuensirimongkol)**

ยุพา วงศ์รสไทร (Yupha Wongrostrai)**

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหนึ่งในคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ได้พัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวผ่านการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้แก่นักศึกษาทุกชั้นปี แต่ยังขาดการศึกษาเพื่อประเมินคุณลักษณะดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ปีการศึกษา 2558 กลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ จำนวน 671 คนรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งมีค่าความตรงแบบดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ความเที่ยง (reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha-coefficient) เท่ากับ .77

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.04$, S.D = 0.28) คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.37) รองลงมาคือด้านทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.16$,

* ทุนวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ก่อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

S.D = 0.45) และด้านการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (\bar{x} = 3.03, S.D = 0.41) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (\bar{x} = 2.74, S.D = 0.35)

การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญต่อวิชาชีพการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ ได้สร้างเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าวผ่านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งการศึกษาในห้องเรียน นอกห้องเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ผลของการสำรวจพบว่านักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับมาก

คำสำคัญ คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

Lifelong learning is one of the desired characteristics of nursing students. Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University has always been trying to develop such characteristics through the learning inside and outside the classroom for the students of all years of undergraduate education. However, a study on evaluation of the characteristics is not yet available. Therefore, this is a quantitative research study, which is aimed to study lifelong learning characteristics of nursing students of Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University in the 2015 academic year. The research population was 671 nursing students of Kuakarun Faculty of Nursing. The data collection was conducted using the questionnaire on lifelong learning characteristics of nursing students with an IOC validity of 1 and a Cronbach's alpha reliability coefficient of .77.

Research Results: The nursing students of Kuakarun Faculty of Nursing was found to have high level of lifelong learning characteristics in total (\bar{x} = 3.04, S.D = 0.28). All elements of lifelong learning characteristics were at high levels where the element with the highest mean score was Learning Beliefs and Motivation (\bar{x} = 3.23, S.D = 0.37) followed by Computer Using Skills (\bar{x} = 3.16,

S.D = 0.45) and Participation in Learning Situation (\bar{x} = 3.03, S.D = 0.41). The element that the mean score was the lowest was Attention to Learning Opportunities (\bar{x} = 2.74, S.D = 0.35).

Conclusion: Lifelong learning plays an important role in nursing professional. Kuakarun Faculty of Nursing has always been trying to build in their students such characteristics through the learning inside and outside the classroom as well as through the informal learning. The survey results found the students possess high-level of lifelong learning characteristics.

Key Words: lifelong learning characteristics, nursing students

บทนำ

คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช เป็นสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้บัณฑิตมีอัตลักษณ์แห่ง KARUN ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 5 ด้าน ดังนี้ K (Keeness) กระตือรือร้น สนใจใฝ่เรียนรู้และสั่งสมความเชี่ยวชาญ A (Altruism) มีน้ำใจ คำนึงถึงผู้อื่น อุทิศตนเพื่อส่วนรวมและสังคม R (Respect) เคารพ ให้เกียรติ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น U (Unity) รู้รักสามัคคีและร่วมมือร่วมใจเพื่อความสำเร็จขององค์กร N (Nurture) มีจิตเมตตา ดูแลผู้ให้บริการด้วยความเอื้ออาทร คุณลักษณะที่สำคัญประการแรกคือ Keeness มีความสอดคล้องกับคุณสมบัติบัณฑิตภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

(Thailand Qualifications Framework for Higher Education : TQF : HEd) สาขาพยาบาลศาสตร์ แทรกอยู่ในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน นอกจากนี้ในเชิงวิชาชีพแล้ว การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังเป็นคุณลักษณะสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในสมรรถนะการประกอบวิชาชีพการพยาบาลตามที่สภาการพยาบาลแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ (สภาการพยาบาล, 2553) ในด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพเรื่องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการและการวิจัย ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ เรื่องการติดต่อสื่อสาร (ขจี พงศธรวิบูลย์, 2559) จึงอาจสรุปได้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีบทบาทสำคัญมากต่อมาตรฐานการศึกษาระดับสถาบันระดับชาติ และมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล

ในอดีตจนถึงปัจจุบัน คณะฯ ได้พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมาตลอด เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตาม TQF และ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพตามที่สภาการ พยาบาลกำหนด และสร้างเสริมคุณลักษณะ การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาตาม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (Keeness) ของคณะฯ แต่ยังไม่มีการศึกษาใดที่ทำการ ประเมินคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นักศึกษา คณะผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะ การเรียนรู้ ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาล ศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ปีการศึกษา 2558 เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลใน การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนานักศึกษา และเป็นแนวทางพัฒนา คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เพิ่มพูน มากขึ้นอย่างต่อเนื่องในบัณฑิตรุ่นต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำโครงร่างการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการ การพิจารณาวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช เพื่อขอ อนุญาตทำวิจัย เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเก็บ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปราย ผลการวิจัย และจัดทำเล่มรายงานวิจัยตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ จำนวน 836 คน เก็บข้อมูลทุกคน รวบรวมข้อมูลได้ 671 คน ร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถาม เท่ากับ 80.26

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือประเมินคุณลักษณะการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาล ศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 ของ ขจี พงศธรวิบูลย์ (2556) เครื่องมือได้รับการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 และความเที่ยงในการวัดสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค. 81 ความตรงเชิงโครงสร้างจาก การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ค่าไอเกน ของแต่ละองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 2.13 – 2.62 ทั้งสี่องค์ประกอบร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ที่เกิดขึ้นได้ร้อยละ 52.864 การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลการวัดของ เครื่องมือมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์ดีค่าไคสแควร์ = 109.23 ที่ระดับ องศาอิสระ = 116 $p = 0.659$ และ RMSEA = 0.00 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่อง มือกับนักศึกษาพยาบาลเกื้อการุณย์ซึ่งมีในกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค .77 องค์ประกอบของคุณลักษณะ การเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล (computer using skills) หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายในการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้จำนวน 3 ข้อ คือข้อ 9, 10 และ 11

2) ความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้ (learning beliefs and motivation) หมายถึง การที่นักศึกษามีความเชื่อว่าศาสตร์ทางการพยาบาลมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง การเรียนรู้ อยู่เสมอมีความสำคัญต่อศาสตร์ทางการพยาบาล จำนวน 5 ข้อคือ ข้อ 2, 3, 4, 6 และ 7

3) การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (participation in learning situation) หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการสรุปประเด็นความรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ จำนวน 5 ข้อคือ ข้อ 12, 13, 14, 17 และ 18

4) การหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (attention to learning opportunities) หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลพยายามหาโอกาส จัดสรรเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การสืบค้นข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้ จำนวน 5 ข้อคือ ข้อ 1, 5, 8, 15 และ 16

แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับจำนวน 18 ข้อ แบ่งระดับคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

การพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับหนังสืออนุมัติการทำวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ เลขที่ KFN 05.2016 การพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย ในช่วงเวลาที่ไม่มีเรียนการสอนก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอให้อาจารย์ประจำชั้นของนักศึกษา ซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการวิจัย ให้แจ้งวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย และวิธีการดำเนินงานวิจัยและสิทธิในการให้หรือปฏิเสธความร่วมมือในการทำวิจัยโดยไม่ส่งผลใดๆ กับนักศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะหยุดหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลา การปฏิเสธนี้จะไม่ส่งผลใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอภาพรวม ไม่สามารถเชื่อมโยงถึงตัวบุคคลได้ แบบสอบถามจะถูกทำลายโดยการย่อยกระดาษเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากอาจารย์ประจำชั้นเข้าพบนักศึกษาแล้วผู้ช่วยผู้วิจัยจึงเข้าพบนักศึกษา แล้วชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการกรอกแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ยินดีให้ข้อมูลเท่านั้น ในการเก็บข้อมูล ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที ต่อผู้ให้ข้อมูล 1 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ตามระดับการวัดของข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.04, S.D = 0.28)

การวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ด้านความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้ (\bar{X} = 3.23, S.D = 0.37) รองลงมาคือด้านทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (\bar{X} = 3.16, S.D = 0.45) และด้านการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (\bar{X} = 3.03, S.D = 0.41) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (\bar{X} = 2.74, S.D = 0.35)

การวิเคราะห์เป็นรายชั้นปีพบว่านักศึกษาทุกชั้นปีมีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงที่สุด (\bar{X} = 3.06, S.D = 0.25) รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.26 และ 0.35 ตามลำดับ จัดอยู่ในระดับมาก นักศึกษาที่มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่ำที่สุด ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (\bar{X} = 3.01, S.D = 0.26) แสดงผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

ชั้นปี	องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ชั้นปีที่ 1 (n=174)		ชั้นปีที่ 2 (n=158)		ชั้นปีที่ 3 (n=185)		ชั้นปีที่ 4 (n=154)		ภาพรวม (n=671)		ระดับ
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1	ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	3.15	0.42	3.19	0.42	3.16	0.48	3.14	0.50	3.16	0.45	มาก
2	ความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้	3.28	0.35	3.24	0.36	3.16	0.33	3.27	0.44	3.23	0.37	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.08	0.29	3.04	0.32	2.99	0.31	3.03	0.41	3.03	0.33	มาก
4	การหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2.75	0.32	2.74	0.36	2.71	0.31	2.76	0.42	2.74	0.35	มาก
ภาพรวม		3.06	0.25	3.05	0.26	3.01	0.26	3.05	0.35	3.04	0.28	มาก
ระดับ		มาก		มาก		มาก		มาก		มาก		

นอกเหนือจากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณดังกล่าวข้างต้น ในส่วนของข้อความปลายเปิดพบว่าสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษามากที่สุดได้แก่ อินเทอร์เน็ต สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และ สถานที่และสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 34.58, 26.08 และ 19.52 ตามลำดับ และสิ่งที่อุปสรรคต่อการเรียนรู้ชีวิตของนักศึกษามากที่สุดได้แก่ ร่างกายอ่อนเพลีย ง่วง พักผ่อนไม่เพียงพอ เวลาเรียนมากเกินไป และ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เช่น ห้องเรียนคับแคบ คิดเป็นร้อยละ 27.42, 22.65 และ 20.27 ตามลำดับ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การอภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากและทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ว่าการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ฉบับปรับปรุง 2555 ของคณะฯ มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิทั้ง 6 ด้าน ตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษารายวิชาทฤษฎี (มคอ. 3) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษารายวิชาปฏิบัติ (มคอ. 4) โดยมีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธีในทุกปีการศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้มีทั้งในห้องเรียนในรูปแบบการ

บรรยาย อภิปราย การมอบหมายงานที่ส่งเสริมให้ศึกษาด้วยตนเอง เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษา ให้สร้างชิ้นงานด้วยตนเอง 1 กิจกรรมต่อรายวิชา เป็นอย่างน้อย นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว ในแต่ละปีการศึกษาคณะฯ ได้จัดให้นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1 ครั้งต่อปีการศึกษา ได้แก่ ปฐมนิเทศ การพัฒนาบุคลิกภาพ กิจกรรมกลุ่มพลวัตร และปัจฉิมนิเทศ การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนดังกล่าวทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่นักศึกษาได้รับการพัฒนาตามองค์ประกอบของคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

1. ความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างหมายถึง การที่นักศึกษามีความเชื่อว่าศาสตร์ทางการแพทย์มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความขยันหมั่นเพียร และเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ (ประหยัด จิระวรพงศ์, 2553) แรงจูงใจภายนอก อาจเกี่ยวข้องกับการได้รับรางวัล เช่น เมื่อผู้เรียนทำงานสำเร็จรางวัลที่ได้คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (เมธีธรรมวัฒนา, 2555) การจัดการศึกษาของคณะฯ ได้สนับสนุนแรงจูงใจภายนอกคือ ถ้านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีในแต่ละรายวิชาจะมีการประกาศเกียรติบัตรและมอบรางวัลในวันไหว้ครู รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจ (สุภาวดี เครือโชติกุล และรัชณีย์ ป้อมทอง, 2560) สำหรับแรงจูงใจภายในนั้นอาจเกิดขึ้นจากการที่นักศึกษา

ได้สืบค้นข้อมูลไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ จะทำให้นักศึกษาประจักษ์ด้วยตนเองว่าศาสตร์หรือองค์ความรู้ใดๆที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลนั้นมีมากมาย กว้างลึก และพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง และศึกษาได้ไม่มีจบสิ้นตราบที่มนุษย์ สุขภาพและสิ่งแวดล้อมยังมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อนักศึกษามีความเชื่อดังกล่าวก็จะทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนรู้ต่อไปเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นนำไปสู่การเรียนรู้ต่อยอดไปเรื่อยๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ อนัญญา คูอาริยะกุล และคณะ (2555) พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นว่าปัจจุบันศาสตร์สาขาการพยาบาลสามารถศึกษาต่อเนื่องได้ถึงระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเรียนรู้อยู่เสมอจึงมีความสำคัญต่อศาสตร์ทางการแพทย์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุจินดา ประเสริฐ (2554) พบว่านักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงอาจสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีการมอบหมายงานให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมมีส่วนทำให้นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในองค์ประกอบความเชื่อและแรงจูงใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

2. การใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล เนื่องจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตฉบับปรับปรุง 2555 ต้องการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยปัญหาทางการแพทย์ (บุญทิวา สุวิทย์ และคณะ, 2558) การจัดการเรียนการสอน

ตามหลักสูตรจึงกำหนดให้นักศึกษาทุกคนจะต้องผ่านการเรียนวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักศึกษามีความสามารถในการสืบค้นและสื่อสารผ่านระบบสารสนเทศ ตลอดจนฝึกฝนทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นต้องนำไปใช้ตลอดการศึกษาจนจบหลักสูตร การมอบหมายงานนักศึกษาทำให้นักศึกษาต้องใช้ทักษะในสืบค้นทั้งจากหนังสือห้องสมุด จากฐานข้อมูลต่างๆที่ คณะฯ ให้บริการ การเอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถใช้คอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตลอด 24 ชั่วโมง และการมอบหมายให้นักศึกษาสร้างชิ้นงานและสื่อประกอบการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษานำทักษะการใช้คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนรู้โดยตรง

3. การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการสรุปประเด็นความรู้จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ การจัดการเรียนการสอนรายวิชาทฤษฎีทุกรายวิชาผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามอภิปรายเนื้อหาส่วนที่ไม่เข้าใจในชั้นเรียนและในทุกชั้นปี นักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้รวมกลุ่มอภิปรายเนื้อหา กรณีศึกษาหรือสถานการณ์ที่กำหนด เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาใช้ทักษะในการสื่อสาร ทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อภิปรายหรือนำเสนอหน้าชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และฝึกฝนการสรุป

ประเด็นสำคัญและถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ทั้งในขณะอภิปรายกลุ่ม และการทำรายงานกลุ่มเพื่อการนำเสนอ นอกจากนี้การฝึกปฏิบัติงานในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมศึกษาวางแผนอภิปรายกรณีผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล ในทุกหอผู้ป่วยที่ฝึกปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงวิชาชีพโดยตรง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรรัตน์ เสดสุวรรณและอรชร ศรีไทรล้วน (2557) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการณย์มีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีโอกาสซักถามข้อสงสัยในขณะที่มีการเรียนการสอน การมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน และการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยและประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิชาชีพ กล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาตามหลักสูตร มีผลทำให้นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในด้านการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

4. การหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามที่กล่าวไปแล้วว่านอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว นักศึกษาจะได้รับมอบหมายงานที่นักศึกษาต้องใช้เวลานอกเหนือจากเวลาเรียนในชั้นเรียน นักศึกษาต้องเรียนรู้การบริหารเวลาที่ตนเองมีอยู่ ในการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง และจัดสรรเวลาในการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมองเพื่อสร้างงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชา จากการศึกษา ของ

อมรรัตน์ เสด็จสุวรรณและอรชร ศรีไทรล้วน (2557) พบว่า การจัดตารางการเรียนการสอนมีช่วงเวลาให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามีความเหมาะสมมากที่สุด เช่นเดียวกับข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิดนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุดได้แก่ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 34.58 รองลงมาคือสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ร้อยละ 26.08 และ สถานที่และสภาพแวดล้อม ร้อยละ 19.52 ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถความเชื่อมโยงกับสภาพที่เป็นจริงของคณะฯ ได้ว่า เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจนเป็นที่ยอมรับจากการตรวจเยี่ยมเพื่อการรับรองคุณภาพการศึกษา ทุกวงรอบจากสภาการพยาบาล และสำนักงานการอุดมศึกษา ตัวอย่างเช่น ด้านบริการค้นคว้าได้แก่ ห้องสมุด เปิดบริการทั้งในและนอกเวลาราชการ วันธรรมดา เปิดให้บริการ 7.00-20.00 น. วันเสาร์ 8.00-16.00 น. บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตตลอด 24 ชม. บริการห้องสนทนาให้นักศึกษาใช้เป็นห้องอ่านหนังสือหลังเวลา 16.00 น. บริการคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นในเวลาราชการ บริการมุมพักผ่อนแต่ละชั้นของหอพักจำนวน 15 ชั้น และบริเวณลานอเนกประสงค์คณะฯ บริการสะพานไฟฟ้าที่นักศึกษาสามารถนำคอมพิวเตอร์ส่วนตัวมาใช้ในการสืบค้น สร้างงานได้ตลอด 24 ชม. ตัวอย่างข้อคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ห้องสมุดและห้องสืบค้นด้านเทคโนโลยี มีจุดบริการอินเทอร์เน็ตอยู่หลายจุดทำให้สืบค้นหรือเรียนรู้อะไรได้มากขึ้น”

สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังที่กล่าวข้างต้น ผลการวิเคราะห์ภาพรวมพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.04$, S.D = 0.28) ข้อคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดพบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากที่สุดได้แก่ อินเทอร์เน็ต สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และ สถานที่และสภาพแวดล้อม ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของสมใจ วินิจกุลและวัลยา ตูพานิช (2557) พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นปัจจัยทำนายสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษารายวิชาสุขภาพคนเมืองกับการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราชิวราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ลดาพร ทองสง และ ถนิมพร พงศานานุรักษ์ (2556) ที่พบว่าหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ถือการุณย์ และ จากการศึกษาของสมใจ วินิจกุล สุวรรณา เจริญสุขวงศ์ และประทุมทิพย์ สุขราชภูร์ (2557) พบว่า สภาพแวดล้อมในสถาบัน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ 2) หลักสูตร 3) อาจารย์ผู้สอน 4) ห้องสมุด

5) โสตทัศนูปกรณ์ 6) เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ระเบียบและประมวลผล 8) การให้บริการนักศึกษา 9) ความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ทุกชั้นปี เช่นเดียวกับการศึกษาของ อมรรัตน์ เสตสุวรรณและอรชร ศรีไพโรล้วน (2557) พบว่า นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของคณะฯ ในระดับมากที่สุด คือ สถานที่สำหรับสนทนาหรือพักผ่อนภายในคณะฯ สถานที่และบรรยากาศภายในคณะฯ เอื้อต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนรวมและกลุ่มย่อย คณะฯ มีคอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างเพียงพอ ห้องและสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมนักศึกษาภายในคณะฯ เพียงพอ คณะฯ มีแหล่งข้อมูลศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองในห้องสมุดอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ผลการศึกษาของ ฤทัยรัตน์ ชิตมงคลและเปรมฤดี บริบาล (2555) พบว่า บรรยากาศการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจสรุปได้ว่า การที่คณะฯ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แม้ว่า ผลการศึกษาจะพบว่าคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกด้านอยู่ในระดับมาก

แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.47$, $S.D = 0.35$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากคำถามปลายเปิดนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามากที่สุดได้แก่ ร่างกายอ่อนเพลีย ง่วง พักผ่อนไม่เพียงพอ ร้อยละ 27.42 รองลงมาคือเวลาเรียนมากเกินไป ร้อยละ 22.65 และ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ร้อยละ 20.27

อุปสรรคด้านร่างกายอ่อนเพลีย ง่วง พักผ่อนไม่เพียงพอ อาจมีความสัมพันธ์กับอุปสรรคเรื่องเวลาเรียนมากเกินไป อภิปรายได้ว่า อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์มีการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้รู้และปฏิบัติได้จริงซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของพยาบาล จึงได้จัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน โดยภาคทฤษฎีเรียนในวันจันทร์และอังคาร ส่วนภาคปฏิบัติขึ้นฝึกปฏิบัติงานในวันพุธ พฤหัสบดี ศุกร์ และเสาร์เป็นบางสัปดาห์ ตัวอย่างข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลมีดังนี้

“ตารางเรียนแน่น ช่วงเวลาเรียนใช้เวลามากเกินไป ทำให้อ่อนล้า”

“งานเยอะจนพักผ่อนน้อยทำให้เรียนไม่เต็มที่”

“ใน 1 วันเรียนวิชาละหลายๆ ชั่วโมง เช่น 2 ชั่วโมงบ้าง 3 ชั่วโมงบ้าง ทำให้สมาธิในด้านการเรียนปกติแล้วมีเพียงสั้นๆ ถ้าการสอนอย่างจริงจังมีถึง 3 ชั่วโมง สมาธิในการเรียนอาจหมดไปแค่ชั่วโมงแรกแล้ว ดังนั้น หากถึงชั่วโมงท้ายหรือชั่วโมงกลางก็ทำให้การรับรู้ด้านการเรียนน้อยหรือ

หายไป ดังนั้น ชั่วโมงที่สอนกับสมาธิการเรียนควร มีความเหมาะสมมากกว่านี้”

“การดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมที่ทำอยู่ ทุกวันส่งผลให้มีเวลาในการพักผ่อนน้อยทำให้ หลับในห้องเรียนบ้าง หลับคาหนังสือที่อ่านบ้าง”

เมื่อพิจารณาต่อเนื่องกับการจัดการเรียน การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว มีความเป็นไปได้ที่การเรียนการสอนจะทำให้ นักศึกษาเหนื่อย อ่อนล้า จากการศึกษาเอกสาร มคอ. 3 และ มคอ. 4 ทุกรายวิชาในภาคการศึกษา ที่ 1, 2 ปีการศึกษา 2559 พบว่า ในภาคการศึกษา ที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ตาม รายวิชาที่กำหนด มากที่สุดจำนวน 41 กิจกรรม รองลงมา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีจำนวน กิจกรรม 26-39 จำนวนกิจกรรมซึ่งขึ้นอยู่กับวิชา ปฏิบัติการพยาบาลเด็ก 2 และปฏิบัติการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ ซึ่งสลับกันเรียน ห้องละภาคการศึกษา รองลงมา ได้แก่ นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีจำนวน 26 และ 19 กิจกรรม ตามลำดับ สำหรับภาคการศึกษาที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ตาม รายวิชาที่กำหนด มากที่สุดจำนวน 34- 41 กิจกรรม จำนวนกิจกรรมขึ้นอยู่กับวิชาปฏิบัติการพยาบาล เด็ก 2 และปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและ จิตเวชศาสตร์ ซึ่งสลับกันเรียนห้องละภาคการ ศึกษา รองลงมา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มี กิจกรรมจำนวน 36 กิจกรรม รองลงมาได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีจำนวน 26 และ 22 กิจกรรม ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีความ เชื่อมโยงกันกับข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด ตัวอย่างเช่น

“เวลาว่างที่จะหาความรู้นอกห้องเรียนมี น้อยต้องเอาเวลาไปทำงานกลุ่มหรือกิจกรรมอื่นๆ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือ”

“เวลาในหนึ่งวันมีกิจกรรมทำมากมาย ทั้งวิชาเรียน การดูแลตัวเอง จนไม่มีเวลาเรียนรู้ ศึกษาค้นหาเพิ่มเติม หรือข้อมูลที่แปลกใหม่ นอกเหนือจากวิชาเรียน”

ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้อง กับการศึกษาของ Muliiira et al. (2012) ที่ศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาล พบว่าภาระงาน หนักมากเกินไป (heavy workload) เป็นปัญหา อุปสรรคอันดับหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ พยาบาล จึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาทุ่มเทให้กับ การเรียนรู้ตามหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้ง การเดินทางไปปฏิบัติงาน นอกสถานที่ การค้นคว้าเพื่อเติมเพื่อเสนองานตาม หลักสูตร จนอาจทำให้การพัฒนาคุณลักษณะ การเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาโดยเฉพาะด้าน การหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองยังเป็นด้าน ที่ต้องการการพัฒนามากที่สุด

สำหรับอุปสรรคเรื่องสภาพแวดล้อม ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดพบว่าสภาพแวดล้อม ที่ดีเป็นทั้งสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และในทางตรงข้ามถ้าสภาพแวดล้อมไม่ดีก็เป็น อุปสรรคในการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เช่นกัน ตามที่ กล่าวไว้ในตอนต้นว่า สิ่งแวดล้อมของคณะฯ ที่ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การบริการ ห้องสมุด วิทยุณานอินเทอร์เน็ตไร้สาย คอมพิวเตอร์ ช่วยสืบค้นข้อมูล สถานที่รองรับนักศึกษาในการ อ่านหนังสือศึกษาค้นคว้านอกเวลา แต่สำหรับ

สภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต นักศึกษามุ่งประเด็นไปในด้านของความคับแคบของห้องเรียนและหอพัก ตัวอย่างข้อคิดเห็นได้แก่

“สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยอยู่กันมากเกินไป ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ เรียนในห้องที่มีนักเรียน นักศึกษาจำนวนมากจึงไม่สามารถทำความเข้าใจในวิชาเรียนได้”

“สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แออัด หอพักมีจำนวนมากเกินไปไม่มีสถานที่ส่วนตัว ห้องเรียนที่บางที่ก็อากาศเย็นเกินไปไม่สามารถปรับแอร์ได้”

“เวลาเรียนทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน มีเสียงดังจากรอบข้างทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนหรือการฟังอาจารย์ให้เข้าใจ นอกห้องเรียนที่ต้องการความเป็นส่วนตัวต้องการสมาธิในการอ่านหนังสือ และการพักผ่อน แต่ก็ยังมีเสียงดังรบกวนทำให้ไม่สามารถมีสมาธิเป็นส่วนตัวมากนัก”

อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการเรียนการสอนของคณะฯ ส่วนใหญ่เป็นการบรรยายในห้องเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมากถึงห้องละ 97-110 คน ซึ่งสภาพห้องเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนผู้เรียนมากจัดเป็นอุปสรรคทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมไม่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้สอนไม่สามารถดูแลกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนได้ทั่วถึง นักศึกษาเองก็มีระบบของการเรียนที่เรียกว่า “เอาอาหาร ยัดปาก” (ตรีเนตร สาระพงษ์, 2555) เรียนโดยไม่มีจุดหมายว่าตนเองต้องการอะไร ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ส่วนใหญ่บทบาทในห้องเรียนมักจะเงียบ โดยธรรมชาติ

จะต้องได้รับการกระตุ้นจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ และในการเรียนการสอนแต่ละครั้งในห้องเรียนนักศึกษามีจำนวนมากทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมเป็นไปได้ยากและดูแลได้ไม่ทั่วถึง และนักศึกษาก็ไม่เตรียมตัวมาก่อนที่จะเข้าชั้นเรียน เพียงแต่มานั่งเรียนตามที่อาจารย์สอนแล้วค่อยกลับไปอ่านที่หลัง นักศึกษาส่วนใหญ่มักคุ้นเคยกับการบรรยายอย่างเดียวไม่คุ้นเคยกับการไปค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและมองว่าการที่อาจารย์ให้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น เป็นอาจารย์ไม่มีความรับผิดชอบในเนื้อหาวิชานั้น หรืออาจกล่าวได้ว่านักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (ตรีเนตร สาระพงษ์, 2555) การเรียนการสอนในลักษณะบรรยายรวมทั้งห้องเรียนขนาดใหญ่จำนวนผู้เรียนมากดังกล่าวข้างต้นทำให้นักศึกษาขาดการฝึกการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของคุณลักษณะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านการหาโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีค่าต่ำกว่าด้านอื่นมีความเป็นไปได้ว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาของนักศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตัวเองไม่สามารถทำได้ จึงควรทำวิจัยต่อเนื่องเพื่อค้นหาสาเหตุของ

ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขซึ่งคณาจารย์ คณะกรรมการวิชาการประจำคณะฯ เป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนการจัดการศึกษา จึงสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม (master plan) การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. การนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนภายนอกเพื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่มีเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และ สถานที่และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ คณะฯ มีหน้าที่ที่จะเอื้ออำนวย จัดสรร ให้แก่นักศึกษา คณะฯ จึงควรให้ความสำคัญทั้งในด้านงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อการบริหารจัดการปัจจัยสนับสนุนให้มีความพร้อมและสะดวกแก่นักศึกษาในการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทำวิจัยในครั้งต่อไปควรค้นหาสาเหตุและแนวทางที่จะทำให้ นักศึกษาพยาบาล มีคุณลักษณะการเรียนรู้ที่มากที่สุด ในรูปของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม จัดกลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาอุปสรรคในการสร้างหรือพัฒนาคุณลักษณะ

การเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน ใช้กระบวนการกลุ่มในหาแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาแนวทางร่วมกันที่ตรงกับต้องการของนักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยร่วมมือร่วมใจจากนักศึกษาปี 4 ได้แก่ นายกัมพล อิมทรทะเลกุล, นางสาวชนิษฐา แหวนอ่อน, นางสาวจันทิรา จันทร์ฉาย, นางสาวจามจุรี สุขคำ, นางสาวจินดาพร มุขตา, นางสาวจุฑารัตน์ เหมี่ยมไพศาล, นางสาวฉัตรภรณ์ บัวหาร, นางสาวรัชกมล อ่อนเงิน, นางสาววารุณี แก้วศรี, นางสาววิชุดา แก้วอุดร, นางสาววิภาดา ใจคุ้มเก่า, นางสาวศิริกุล ราชเนตร, นางสาวสรณรรค์ จิตต์กุศล, นางสาวยุภาพร สุวรรณปะกา, นางสาวสุพรรณนิภา ก็เกียน, นางสาวสุภาพร สมานกสิกร, นางสาวสุภารัตน์ ทองมูล, นางสาวโสภา ผมทอง และนางสาววิชุดา บรรจงฤทธิ์ ผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ตั้งใจเรียนรู้ฝึกฝนตนเองตั้งศักยภาพของการเป็นผู้มีคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานวิจัยร่วมกัน และขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์สำหรับทุนสนับสนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ขจี พงศธรวิบูลย์. (2556). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร. *วารสารสภาการพยาบาล*, 28(3), 43-54.
- ขจี พงศธร วิบูลย์. (2016). การเรียนรู้ตลอดชีวิตกับวิชาชีพการพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 17(3), 1-9.
- ตรีเนตร สารพะพงษ์. (2555). ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการเรียนการสอน แบบนักศึกษา มีส่วนร่วม: กรณีศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(1): 24-42.
- บุญทิศา สุวิทย์ และคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555) คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ในปีการศึกษา 2555 – 2556. *วารสารเกื้อการุณย์*, 22(2), 71-90.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2553). Accelerated learning: กลยุทธ์การเรียนรู้ที่นำศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 21(2), 1-8.
- เมธี ธรรมวัฒนา. (2555). กลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน: กรณีศึกษานิสิตปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 23(3), 17-26.
- ฤทัยรัตน์ ชิตมงคล และ เปรมฤดี บริบาล. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 22(1), 98-108.
- ลดาทพร ทองสง และ ถนิมพร พงศานานุรักษ์. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน วิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์. *วารสาร เกื้อการุณย์*, 20(1), 55-71.
- สภาการพยาบาล. (2553). *สมรรถนะผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Competencies of Registered Nurses)*. กรุงเทพฯ ฯ: ศิริยอดการพิมพ์.
- สมใจ วินิจกุล และ วัลยา ตูพานิช. (2557). ปัจจัยทำนายสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษารายวิชาสุขภาพคนเมืองกับการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. *วารสารเกื้อการุณย์*, 21(1), 51-65.

- สมใจ วินิจกุล สุวรรณา เจริญสุขวงษ์ และประทุมทิพย์ สุขราชภูร. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา ความสุข ในการเรียนรู้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. *วารสารเกื้อการุณย์*, 21(พิเศษ), 7-22.
- สุจินดา ประเสริฐ. (2554). ผลของการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภาวดี เครือโชติกุล และรัชณีย์ ป้อมทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความสอดคล้องกลมกลืน ในชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. *วารสารเกื้อการุณย์*, 24(2), 36-50.
- อนัญญา คูอาริยะกุล วราภรณ์ ยศทวี นัยนา อินธิโชติ วิภาวรรณ นวลทอง และวีระยุทธ อินพะเนา. (2555). เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 6(1), 18-26.
- อมรรัตน์ เสตสุวรรณ และอรชร ศรีไทรล้วน. (2557). ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 ต่อคุณภาพหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. *วารสารเกื้อการุณย์*, 21(พิเศษ), 59-76.
- Muliira, J. K. (2012). Nurses' Orientation Toward Lifelong Learning:A Case Study of Uganda's National Hospital. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 43(2), 90-96.